Upprättare: Fanny E Järvinen Gutierrez

Fastställare: Keyliz Rossmery Peraza Cruces

Provtagningsanvisning Prolaktin, P- Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Remiss	Elektronisk remiss från journalsystem i Gävleborgs län eller pappersremiss 1 Bassortiment Gävleborg
Provtagning	5 mL, Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp Kan tas kapillärt Minsta blodmängd 0,5 mL (110 µL plasma)
Förvaring/transport	Centrifugera provet inom 4 h från provtagning Centrifugerat prov hållbart 8 h i rumstemperatur 14 dygn i kyl 6 månader i frys Frys provet om längre förvaring Frysta prover skickas fryst
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle
Referensintervall	Prolaktin: Kvinnor 102–496 mIE/L (ej gravida) Män 86–324 mIE/L Prolaktin, monomer: Kvinnor <427 mIE/L (ej gravida) Män <279 mIE/L
Svarstid	Analys utförs dagligen helgfri måndag–fredag
Ackrediterad	Ja Undantag: P-Prolaktin, monomer ej ackrediterad.
Efterbeställning	Kan ej efterbeställas
Patientinformation	Provtagning bör tidigast ske 3–4 timmar efter uppvaknande. Stress ska undvikas vid provtagning.
Biobanksprov	Nej
Kommentarer/övrig upplysning	Om P-Prolaktin är oförväntat förhöjt utan adekvat förklaring i klinisk bild rekommenderar vi att analysen P-Prolaktin, monomer beställs. Vid

Kopian gäller endast utskriftsdatumet
Granskad av

Kommentarer/övrig upplysning, forts.	beställning av P-Prolaktin, monomer utförs en PEG-fällning av plasma varvid eventuella störande autoantikroppar mot Prolaktin kommer att fällas ut och ett kliniskt mer korrekt resultat av en biologiskt aktiv monomer form av Prolaktin erhålls. Absolut värde av monomer-fraktionen av Prolaktin tolkas i förhållande till referensintervall.
Medicinsk bakgrund/ indikation	Misstanke om prolaktinproducerande hypofysadenom. Utredning av menstruationsrubbningar, hypogonadism, galaktorré hypogonadism, infertilitet, minskat libido samt impotens. Diagnostik och behandlingsuppföljning av prolaktinproducerande tumörer. Prolaktin initierar och underhåller laktationen hos kvinnor. Det reglerar även den gonadala funktionen hos både män och kvinnor. Prolaktin utsöndras dels kontinuerligt, dels pulsatilt/reaktivt. Den kontinuerliga prolaktinutsöndringen varierar under dygnet, och sker med 13–14 pulser per dygn. Värdena är som högst under sömnen, och börjar sjunka direkt efter uppvaknandet för att vara som lägst omkring vid klockan 12.00. Under graviditet kan prolaktin öka 10–20 ggr normala värden. Frisättningen hämnas av dopamin från hypotahalmus. Vid hyperprolaktinemi bör graviditet, läkemedelsbehandling eller primär hypotyreos övervägas som förklaring. Upprepad provtagning med iakttagande av preanalytiska felkällor kan normalisera resultat om prolaktinökningen har orsakats av stress, smärttillstånd, pulsatil insöndring, tidigt morgonprov, m.m. Även svimning, epilepsi, neurogen stimulering (t.ex. bröstkorgskada) polycystiskt ovarialsyndrom och njurinsufficiens kan ge prolaktin-ökning. Vid bestående hyperprolaktinemi bör makroprolaktinemi uteslutas. Förekomst av makroprolaktin (utgörs av komplex mellan prolaktin och immunglobulin) kan leda till diagnostiska svårigheter. Den formen är biologiskt inaktivt och har inget samband med sjukdomstillstånd. Om P-Prolaktin är oförväntat förhöjt utan adekvat förklaring i klinisk bild bör

Kopia är giltig endast på utskriftsdatumet

Medicinsk bakgrund/ indikation, forts.	analysen P-Prolaktin, monomer beställs. Om P-Prolaktin är förhöjt men P-Prolaktin, monomer är normalt motsäger detta prolaktinproducerande hypofystumör. Ett förhöjt Prolaktin, monomer talar således för att äkta hyperprolaktinemi föreligger. Konstant kraftig ökning (> 4000 mIE/L) talar för prolaktinom. Låga prolaktinresultat är mer representativa än höga.

Revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2022-07-06	9	Lagt till rubriken Revideringar. Ersatt analys P-Prolaktin (PEG) med P-Prolaktin, monomer. Lagt till hantering av Prolaktin, monomer i rubrik Kommentarer/övrig upplysning. Uppdaterat medicinsk bakgrund.
2022-10-10	10	Uppdaterat patientinformation angående provtagningen
2024-02-09	11	Mindre justering av titel enligt harmonisering av benämning utifrån rekommenderat rapportnamn. Tagit bort länk till tidigare publicerat PM under Kommentar/övrig uppl.
2026-10-22	12	Ändrat information under Efterbeställning till ”Kan ej efterbeställas”. Ny upprättare och fastställare.

Kopians giltighet garanteras endast vid utskriftsdatumet